

Nuufs fremtid år 2035

Fremtidsworkshop med sammensatte emner og bred deltagelse fra lokalsamfundet.

Livlige og nuanceret gruppedialoger på tværs af indsigter, interesser og behov.

Forskningsaktiviteten med fremtidsworkshop er en del af det EU-finansieret forskningsprojekt ArcticHubs no 869580 (<https://projects.luke.fi/arctichubs>)

Rapport af forsker og projektleder Kristine Lyng-Pedersen

PINNGORTITALERIFFIK
GRØNLANDS NATURINSTITUT
GREENLAND INSTITUTE OF
NATURAL RESOURCES

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 869580.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. BAGGRUND FOR FREMTIDSWORKSHOPS	1
2. DESIGN AF WORKSHOP	1
2.1. Sammensatte samtaleemner	1
2.2. Gruppesammensætning med deltagere fra forskellige samfundspositioner	2
2.3. Hensyn til sprogbrug	3
2.4. Notater og rapport	3
2.5. Fælles samling ved start og afslutning af workshopsaften	3
2.6. Pressemeddelelse og radiointerviews	3
2.7. Evaluering af design	4
3. FREMTIDSSCENARIER FRA WORKSHOP 1 OG 2	5
Mulighedsscenarioer og ønskescenarioer	5
Trusselscenarioer	11
3.1. SAMMENFATNING AF FREMTIDSSCENARIER	13
4. KONKLUSION	16

1. BAGGRUND FOR FREMTIDSWORKSHOPS

Grønlands Naturinstitut er med i et EU-finansieret forskningsprojekt ArcticHubs nr. 869580, og deltager i arbejdspakkerne *Turisme* og *Oprindelige folk*. Vi anvender forskellige deltagelsesorienterede forskningsmetoder, hvor forskellige aktører sammen skaber løsninger, som kan bruges som tilpasning til de nye økonomiske aktiviteter såsom turisme.

Ved at engagere grønlandske aktører kan der udvikles løsninger og tiltag der respekterer og er tilpasset lokalbefolkningens behov og kultur.

ArcticHubs-projektet udfører fremtidsworkshops i syv forskellige lande/lokalteter for at indsamle lokale aktørers forslag til fremtidige mulighedsscenerier, trusselscenerier og de mest ønskelige fremtidsscenerier og hvad der skal til for at realisere ønskescenerierne.

2. DESIGN AF WORKSHOP

2.1. Sammensatte samtaleemner

De 7 lande der udfører fysiske fremtidsworkshop, skal alle arbejde med år 2035 og med emner *muligheder og trusler for fremtiden og det mest ønskelige fremtidsscenerie for år 2035*, og alle skal holde fysiske workshops med deltagere fra forskellige positioner i samfundet. Hver lokalitet har mulighed for at tilpasse forløbet til den lokale kontekst og forskernes ressourcer.

I Nuuk valgte forsker og projektleder Kristine Lyng-Pedersen at anvende en simpel version, hvor deltagernes fysiske møde blev sat i fokus og supplerende online undersøgelse blev fravalgt. Det personlige fremmøde med aktiv deltagelse i gruppedialog blev sat i fokus, og der var derfor ikke indlagt indledende og tidskrævende oplæg og grupperne fremlagde hellere ikke præsentationer i forum.

For at igangsætte gruppedialogen blev der udarbejdet dialogskemaer til begge workshops. Til workshops 1 indgik følgende 5 åbne samtaleemner i dialogskemaet:

- Den lokale turisme. Muligheder, trusler og business as usual og drivkræfterne bag.
- Den lokale grønlandske kultur. Muligheder, trusler og business as usual og drivkræfterne bag.
- Det lokale fangst- og fiskerierhverv. Muligheder, trusler og business as usual og drivkræfterne bag.
- Klimaændringer. Muligheder, trusler og business as usual og drivkræfterne bag.
- Natur- og kulturmæssig bæredygtig erhvervsudvikling. Muligheder, trusler og business as usual og drivkræfterne bag.

I planlægningsfasen var det kun de to første emner *Turisme* og *Den lokale grønlandske kultur*, der var valgt som samtaleemner, men i tilfælde af at dialogen skulle gå i stå, så blev de tre øvrige samtaleemner tilføjet.

Til workshops 2 indgik følgende 2 samtaleemner i dialogskemaet:

- De positive og negative virkninger af 1) Det muligheds-orienteret fremtidsscenerie, 2) Den trussel-orienteret fremtidsscenerie, 3) Det BAU-orienteret fremtidsscenerie.
- De mest ønskelige fremtidsscenerier og foranstaltninger/Tiltag til realisering

Dialogskemaet var vedhæftet invitationen, så deltagerne kunne forberede sig.

Der blev lagt op til at grupperne selv skulle udpege en notattager og med-facilitatorerne skulle træde hjælpende til og sørge for at gruppedialogen fulgte dialogskemaet – Ved hvert gruppebord var der A3-papirark med samtaleemnerne og plads til at tage noter. Med-facilitatorerne tog notater og indtog en lyttende position for at skabe taletid til deltagerne. Da med-facilitatorerne var eksterne konsulenter og havde begrænset af indsigt i ArcticHubs projektet, var forsker og projektleder Kristine Lyng-Pedersen til rådighed for alle tre grupper og cirkulerede rundt til grupperne.

2.2. Gruppensammensætning med deltagere fra forskellige samfundspositioner

Formålet var at skabe en tværgående ny samfundsdialog om fremtidsscenerier. Derfor blev der inviteret deltagere fra flere samfunds niveauer; det nationale, regionale og lokale niveau, samt tværgående områder; turistsektoren, kultursektoren og fiskerisektoren.

Forsker og projektleder Kristine Lyng-Pedersen identificerede følgende aktørkategorier:

1) Folkevalgte lands- og kommunalpolitikere, 2) Forvaltere på lands- og kommuneniveau, 3) Interesseorganisationer (11 identificeret som relevante), 4) Turistoperatører, 5) Kulturoperatører, 6) Ekspert, 7) Menige borgere.

Af pladshensyn og ressourcspørgsmål blev repræsentanter fra de forskellige kategorier udvalgt. To af Landspolitikerne indenfor ressortområderne turisme og kultur blev inviteret. Tre kommunalpolitikere blev inviteret. 11 interesseorganisationer med fokus på kultur, jagt og fiskeri samt natur og miljø. En bred vifte af lokale turistoperatører lige fra overnatningsfacilitatorer, spisesteder, sejloperatører mv. Kulturoperatører som kunstnere, forfattere, sprogfolk, kulturhuse og museer mv. Ekspert i oprindelige folks rettigheder og den grønlandske kultur og enkelte menige borgere. Derudover blev der taget højde for køns- og aldersfordeling i identificering af potentielle deltagere.

Der blev sendt invitationsbreve ud til i alt 89 deltagere, hvoraf 35 tilmeldte sig. Hovedparten kunne deltage i begge workshops, få kunne kun deltage i en af de to. Enkelte meldte afbud på dagen, få udeblev. Således deltog i alt 30 samfundsrepræsentanter. 1 Naalakkersuisoq for Erhverv og Handel, 3 forvaltere fra kommunen, 2 forvaltere fra Selvstyret, 9 repræsentanter fra 5 interesseorganisationer (KNAPK, NAPP, Ocean North, Qaannat kattuffiat, Nuup Kangerlua Ikinngutai, WWF), 5 turismeaktører, 6 kulturaktører, 4 borgerrepræsentanter. Der var henholdsvis 23 og 21 deltager på de to workshops. Det var således ikke et åbent arrangement, men i invitationsbrevet fik de inviterede mulighed for at anbefale øvrige relevante deltagere og enkelte blev anbefalet og de fik tilsendt en invitation.

Da workshoppen skulle afvikles i starten af rensdyrsæsonen, blev tirsdage valgt som mødedage, så der blev taget hensyn til jagt i weekenden. Dertil blev aftenstidspunktet valgt så arrangementet ikke kolliderede med deltagernes arbejdspligter. Menige borgere og foreningsrepræsentanter har sjældent mulighed for at tilslutte sig ikke-arbejdsrelevante arrangementer i arbejdstiden. Det er hårdt at deltage aktivt i et aftensarrangement efter en lang arbejdsdag, derfor er dagtimer ellers at foretrække.

For at sikre muligheden for at facilitere en dialog på tværs af områder, interesser og ønsker blev de tilmeldte fordelt ud i på forhånd sammensatte grupper. Når forskellige indsigter, erfaringer og interesser mødes, kan der skabes nuanceret forståelser, kreative ideer og brede løsningsforslag. Det var tydeligt at observere at gruppedeltagerne dannede nye indsigter og nye bekendtskaber og nye samarbejds muligheder.

Mødetiden blev udelukket brugt på gruppedialog. Der blev derfor ikke brugt tid på oplæg eller fremlæggelser. De fremmødte deltager sad i én bestemt gruppe begge to aftener, hvilket var en fordel, da enkelte fik tid til at lære hinanden at kende og skabe relationer.

2.3. Hensyn til sprogbrug

De officielle sprog i Grønland er grønlandsk og dansk. Nogle borgere er monosproget, taler enten kun grønlandsk eller dansk og andre borgere er dobbeltsproget eller mere. Ofte anvendes det danske sprog i offentlige dialoger.

For at skabe flow i gruppedialogerne blev simultantolkning fravalgt. I stedet for blev deltagerne bedt om at oplyse sprogpøreferece ved tilmelding, så der kunne dannes henholdsvis grønlandsktalende og dansktalende grupper. 2/3 del af de tilmeldte valgte at deltage i en grønlandsktalende gruppe, så derfor blev der dannet to grønlandsktalende og en dansktalende gruppe, som blev placeret i hvert deres lokale.

Hensynet til sprogpøreferece blev modtaget med stor glæde og der opstod hurtigt flow i dialogerne og grupper sprang kaffepausen over og nogle ønskede at fortsætte dialogen natten lang.

Naturligvis var der også bagsider ved sproghensynet. En dansktalende deltager havde ellers lyst til at høre hvad de grønlandsktalende fangere og fiskere udtrykte. Dette blev løst ved at en dansktalende fanger flyttede hen til den dansktalende gruppe under workshop nr. 2.

2.4. Notater og rapport

Gruppernes notater blev sammenskrevet og efterfølgende sendt ud til deltagerne så de kunne komme med tilføjelser. To benyttede sig af muligheden og fremsendte kommentar og tilføjelser. Grupperne holdt ikke oplæg for hinanden, men notater blev rundsendt efterfølgende. Én deltager kommenterede at det var godt at notaterne fra de andre grupper blev rundsendt. Det optimale have været at sende transskriptioner af de optaget lydfiler ud til deltagerne, så alle kunne få fuld indsigt i de øvrige gruppers dialoger. Transskriptioner havde ligeledes været nyttige i forbindelse med rapportskrivning. Pga ressourcemangel blev der ikke udarbejdet transskriptioner.

Under den fælles afslutningsrunde i fælles forum, blev der udtrykt ønske om at der skulle skrives en rapport med anbefalinger som skal afleveres til beslutningstagere i kommunen.

Forsker og projektleder Kristine Lyng-Pedersen formulerede et udkast til en rapport. Udkastet blev fremsendt til deltagerne som fik mulighed for at komme med tilføjelser og kommentar som er indarbejdet i denne færdige version. Rapporten blev offentliggjort på Grønlands Naturinstituts hjemmeside ledsaget af en pressemeddelelse.

2.5. Fælles samling ved start og afslutning af workshopsaften

Begge to workshops blev afholdt i Naturinstituttet tirsdag den 22 og 28 september 2023, kl. 19-21.30. Begge gange var der fælles samling ved opstart hvor facilitatorerne holdt velkomsttale og præsenterede aftenens program og enkelte spørgsmål blev besvaret. Ligeledes blev der afholdt fælles afslutning, hvor deltagerne i fælles forum kunne stille spørgsmål eller komme med kommentar.

Flere deltagere uddelte ros og komplimenter over det veltilrettelagte arrangement, og lidt kritik blev udtrykt hvor én efterlyste mere styring af gruppedialogen og én gav udtryk for at have været påvirket af projektleder Kristines besøgsrunde i gruppen.

2.6. Pressemeddelelse og radiointerviews

I forbindelse med fremsendelsen af invitationsbrevet til interessenterne blev der udsendt en pressemeddelelse. Journalist Frederik Lund fra KNR-radio reagerede og kontaktede forsker og projektleder Kristine Lyng-Pedersen for at lave et radiointerview. Kristine Lyng-Pedersen bad om ledsagelse af deltagere fra workshoppen, da arrangements formål var at sætte deres stemmer i spil og det er derfor vigtigt at få deres stemmer i æteren. Således deltog turistoperatør Miiti Geisler og

Fisker & fanger Lars Mathæussen. Kristine fortalte om designet af workshoppen og formålet. Miiti og Lars fortalte hvorfor de ønskede at deltage i workshoppen.

Der blev afholdt et opfølgende radiointerview da de to workshops var afviklet, hvor forsker og projektleder Kristine fortalte om forløbet og kortfattet præsenterede nogle af resultaterne. Tre workshops deltagere medvirkede i interviewet. Formand Nikkulaat Jerimiassen fra Landsorganisationen KNAPK, Embedsmand Nuka Møller Lund fra selvstyrets departement for Fangst og Forkvinde Johanne Tobiassen fra den landsdækkende Qaanaat Kattufia. De tre deltagere omtalte hvad de havde bidraget med af budskaber og hvad de fik ud af workshoppen.

Begge radiointerview blev udsendt i radioprogrammet Eqqartortigut. Første radiointerview blev sendt den fredag den 25. august og genudsendt den 27. august. Andet radiointerview blev sendt den 4. september og genudsendt den 10. september.

2.7. Evaluering af design

Designet af workshoppen dækkede flere behov. Der blev nævnt, at det var tiltrængt med en tværgående dialog og det var første gang for mange, at deltage i en samfundsdialog om fremtidsscenerier med bredt sammensatte emner. Den holistisk tilgang, med samtaleemnerne; turisme, kultur, fiskeri og fangst, klimaforandringer og bæredygtig erhvervsudvikling skabte en ny og anderledes livlig dialog.

Deltagerne repræsenterede forskellige samfundsområder og deres indsigter, interesser og behov var med til at skabe en nuanceret dialog, hvor der blev dannet nye forståelser, der blev skabt nye relationer og nye ideer blev formet.

Deltagernes interesser blev naturligvis afspejlet i deres formuleret scenarier. Havde det været en anden deltagersammensætning havde det sandsynligvis givet et andet indhold i scenarieformuleringerne.

Gensidig respekt og lydhørhed dominerende gruppedialogerne og diskussioner om hvem der har ret eller uret var stort set ikke til stede i dialogen.

Talelysten var omfattende, men mødetiden kort, således blev der udtrykt ønske om en fortsættelse og der blev foreslået at lignende workshop afvikles løbende, også i andre byer.

En deltager evaluerede workshoppen på følgende måde: "Jeg vil gerne rose dig, for at indføre en metode der ikke har været anvendt før. Du har sat aktører sammen til en dialog, som man ikke har gjort førhen. Med respekt og rummelighed for det sagte er det et fint arrangement.

En anden deltager evaluerede workshoppen på følgende måde: " Tak for workshoppen og tak for at dele alt dit arbejde med os. Deltagerne, der var samlet på workshoppen, var nye og anderledes end de turisme-workshops, som jeg har deltaget i, og det var en øjenåbner for mig. At have fangere og regeringen ved samme bord var en forfriskende oplevelse. Jeg har "vidst" og "følt", hvad fangerne tænker, og har prøvet at tale med mine kolleger i turistindustrien om fangererhvervet et par gange, men at tale med fangerne direkte på denne måde, var rigtig godt for mig. Jeg vil meget gerne deltage igen. Det er så vigtigt at arbejde på tværs af forskellige industrier, for vores bæredygtige fremtid. Jeg krydser mine fingre for, at du en dag også kan komme til de mindre samfund som Qaanaaq. Tak fordi du faciliterer denne samtale. Det er ikke nemt at "sætte noget i gang" som i "det er den store del af arbejdet" - ikke kun for dig, men også for alle os andre. Jeg håber på at vi holder kontakten ved lige".

3. FREMTIDSSCENARIER FRA WORKSHOP 1 OG 2

Nedenstående tekst er en sammenfatning af de mange synspunkter, ønsker og ideer der blev udtrykt i gruppedialogerne. Dialogerne fulgte ikke dialogskemaerne slavisk, og som det blev udtrykt af flere deltagere, så er temaerne naturligt forbundet og var derfor svære at omtale enkeltvis. Nogle fremtidsscenarier indeholder derfor flere samtaleemner.

For at anonymisere deltagerne er der ikke angivet afsendere og der er hellere ikke inddraget citater.

Nogle synspunkter eller ønsker var direkte modsætninger, mens andre havde samme budskab, men var blot formuleret med andre ord. Modsatninger kom til udtryk ved at nogle deltagere er positivt stemte for mulighedsscenarioet med udenlandske investorer og indførsel af internationale turismekoncepter, mens andre præfererer grønlandsk ejerskab og kulturbaseret grønlandsk turismekoncepter. Der er således delte meninger om investeringsforhold, hvor nogle ser udenlandsk investering som en nødvendig mulighed, mens andre ser det som en trussel mod lokalforankring af turisterhvervet. Både eksterne investeringsmidler og lokalt grønlandsk ejerskab er ønskelige så det er sandsynligt at (turisme)udviklingen vil tage form ud fra de to divergente retninger.

Ønskescenarier om den lokale kultur blev udtrykt med forskellige ord og vendinger. Uanset om det omhandlede revitalisering af elementer fra den oprindelige Inuitkultur eller videreudvikling af den moderne grønlandske kultur, så indeholder mange formuleringer et fremtidsønske om et land med en stærk kultur og et folk med en stolt identitet.

Business as usual forhold blev begrænset omtalt og er derfor ikke omtalt i sammenfatningen. Ligeledes blev realiseringstiltag ikke altid omtalt i relation til ønskescenarier, men hvor et formuleret ønskescenarie godt kan tolkes som et realiseringstiltag. F.eks. blev der formuleret et ønske om at regeringen skal oprette lånemuligheder for lokale grønlandere for at sikre et lokalforankret turisterhverv. Denne formulering kan lige såvel opfattes som et realiseringstiltag for at sikre lokalforankring af turisterhvervet.

Mange indledte deres udmeldinger med at det er vigtigt at værne om og beskytte naturen og kulturen og der blev udtrykt et udbredt ønske om at turismen skal lokalforankres med fastboende som vigtige drivkræfter. Disse fælles værdisæt havde en indflydelse på gruppedialogen.

De livlige gruppedialoger kom vidt omkring og dette medførte at dialogemnerne til workshop 1 og workshop 2 blev italesat under begge workshops. Ønskescenarier blev udtrykt både under workshop 1 og 2, ligesom trusselscenarier blev udtrykt på begge workshops.

Mulighedsscenarier og ønskescenarier

Den lokale turisme

1) Bred opbakning til holistisk turismeudvikling

Deltagerne har en fælles interesse i at turismen skal udvikles. Både i Nuuk, men også i resten af landet. Mange var optaget af at naturen og kulturen beskyttes tilstrækkeligt, og flere produktudviklingsmuligheder blev også italesat. Det var dog påfaldende at snakken om produktudvikling, jobskabelse og nye indtægtsmuligheder blev koblet til kultur- og naturhensynet.

Beskyldninger om at modparten er for unuanceret fordi vedkommende enten er stærkt optaget af f.eks. indtægtsmuligheder eller naturbeskyttelse, kan true en god sameksistens og holistisk udvikling. Derfor appelleres der også til en balanceret, ligeværdig og holistisk tilgang, hvor både de

økonomiske, natur- og miljømæssige, sociale og kulturelle hensyn vægtes lige højt. Ønsket om en balanceret afvejning mellem de forskellige hensyn blev dog suppleret med tvivlsomme og bekymrende ryster.

2) Årshjul over turistaktiviteter – hvor og hvornår

Flere udtrykte et ønske om at der skal udvikles et velkoordineret årshjul med oversigter over forskellige turistaktiviteter, som skal tilrettelægges på en måde der sikre god sameksistens mellem de forskellige aktører. F.eks. er der ikke vandreturisme i de lokales yndet jagtområder i jagtsæsonen. Turistaktiviteter er tilrettelagt ud fra sæsonens vejrforhold for at skabe helårsturisme. F.eks. tilbydes der snebaseret turistaktiviteter i vinterhalvåret. Den mangfoldige lokale kultur anvendes meget mere og kultur- og kunstaktiviteter tilbydes både til et lokalt publikum og turister. Et kulturbaseret turisterhverv vil forbedre kulturaktørens og kunstnerens økonomiske vilkår. Det lokale fisker- og fangerhverv er ligeledes integreret i turisterhvervet som råvareleverandør til spisesteder og tilbyder fiske- og fangstture. Madturisme og kulturevents nydes af både lokale og turister. Et årshjul med oplevelsestilbud, som er afstemt og koordineret med øvrige erhvervsaktiviteter og lokale grønlanders brug af ressourceområder.

Lokale oprindelige brugere af naturen har brug for oversigter over turistaktiviteter, så de kan være forberedt på meraktivitet i nærområdet. Dette også af sikkerhedsmæssige hensyn.

3) Fælles koordineret krydstogtturisme og andre turistaktiviteter

Planlægning af krydstogtturisme sker i samråd med øvrige natur- og fjordbrugere, særligt de grønlandske fiskere og fangere. Selvstyret nedsætter en arbejdsgruppe på tværs af relevante ressortområder og interesseorganisationer og relevante aktører, hvor man årligt sammen koordinere og regulerer krydstogtturisme og andre turistaktiviteter.

4) Kvalitetsrige formidlingsmanualer

Lokale videns personer inviteres i arbejdsgrupper så de sammen kan udarbejde formidlingsmanualer, så autentiske og kvalitetsrige historier om naturen, miljøet og kulturen kan fortælles af guider og andre turistoperatører. Lokalsamfundet drager ligeledes nytte af disse kvalitetsrige formidlingsprodukter.

5) Turismelov

Fra flere samfundspositioner udtrykkes der ønske om en ny turismelov, som supplement til de eksisterende lovgivninger og tiltrådte konventioner. Det skabte glæde og forhåbninger da det blev oplyst, at Selvstyret er i gang med at udvikle en ny turismelov. Flere appellerede til at den nye lov skal sikre lokalforankret turisme, der er skånsom og beskytter naturen og kulturen.

6) Skatte- og afgiftsordninger

Der indføres afgift ved entré til landet. Dette vil også have indflydelse på hvem det er der vil besøge landet. Oprigtigt interesserede og hensyntagende turister formodes at være villige til at betale entré afgift.

I relation til ønskescenariet med entré afgift, blev der kort drøftet om der i stedet for entré afgift skal udvikles kvalitetsrige oplevelsesprodukter til høje priser. Begge indsatser er ønskelige.

Der er ligeledes et udbredt ønske om at krydstogtturisme pålægges yderligere afgifter. Afgifter skal være med til at dække udvikling og vedligehold af infrastruktur, natur og kultur.

7) Begrænsning af turismen og zoneinddeling af landet:

Et udbredt ønskescenarie er at turistaktiviteter begrænses og bevægelsesområder er ligeledes begrænset. Blandt andet i form af zoneinddeling af landet, hvor der udpeges zoner til turistaktiviteter, zoner der friholdes for turistaktiviteter og zoner til multiaktiviteter med god sameksistens mellem forskellige ressourcebrugere. Det foreslået landsdækkende, involverende, arbejde med udpeging og kortlægning af de forskellige zoner kan bruges i kommunale forvaltningsplaner.

Fredningstiltag blev også nævnt som en mulighed for at beskytte særlige eller sårbare naturforhold. I relation til fredet landområder som de varme kilder Unartoq i Sydgrønland, kan man overveje om den omkringliggende fjord også skal fredes.

8) Samfundsdialog om hvordan yndet traditionelle brugsområder skal tilgås

Hvis lokales yndet fangst- og fiskeriområder skal anvendes til f.eks. jagt- eller fisketurisme, så er ønskescenariet at man skal starte med at inddrage de lokale oprindelige brugere af området og forhøre om de vil supplere deres anvendelse af området og begynde at tilbyde jagt- eller fisketurisme? De oprindelige lokale brugere kan oplæres i at servicere turister, hvis de har interesse i f.eks. jagt- og fisketurisme. Det er vigtigt at tilgå de lokales brugsområder med respekt for de oprindelige brugere.

Nogle siger, at lokalbefolkningen misforstår koncessionskonceptet, mens andre siger at nye turismeoperatører ikke respekterer og inddrager de oprindelige brugere i udviklingstiltag. Uanset hvad, så er der behov for en samfundsdialog om hvordan man skal forholde sig, når nye aktører ønsker at bruge yndet områder til nye turistaktiviteter, selvom områderne har været yndet anvendt af lokale oprindelige brugere, i generationer.

9) Kontrol og tilsyn

Der efterlyses tilsyn af turistaktiviteter og mere kontrol og styring af turiststrømmen. I den relation nævnes at landets store geografiske størrelse med dets lille tilsynsmyndighed er det problematisk med tilsyn og monitorering af de geografisk spredte turistaktiviteter.

10) Lånemuligheder til lokale for at sikre lokalforankring af turismen

I dag står mange turismeinteresserede fastboende grønlandere uden startkapital. Der blev udtalte et ønske om at det offentlige skal fremstille gode rammebetingelser for lokale fastboende, for at tilvejebringe lokalt ejerskab og kulturbaseret autentisk turismeudvikling. Konkret blev lånemuligheder uden pantsætning foreslået.

I forankringsdialogen blev det ydermere drøftet hvordan man kan anvende certificeringskoncepter der støtter autentiske kulturbærere – fastboende oprindelige lokale grønlandere - uden at det bliver til en etnisk problemstilling. En certificering som skal understøtte anvendelsen af lokale fastboende grønlandere i turismeudviklingen.

11) Spred turiststrømmen og spred indtjeningen ud til mange

Der blev italesat et ønske om at turiststrømmen skal spredes ud i landet og at indtægtsmuligheder spredes ud til mange aktører. Det skal ikke kun være i Ilulissat og Nuuk at enkelte bådejere skal tjene stort på fjordsejllads af krydstogtturister.

Spredningsønsket omhandler også et forsøg på at undgå turistboom og masseturisme i småsamfundene samt hurtig slitage på materiel infrastruktur og øvrige offentlige serviceenheder.

12) Mangfoldig kultur

Der er bred tilslutning til at der både skal handles på at bevare og genskabe nogle værdier og traditioner fra den oprindelige Inuitkultur og samtidig udvikle den dynamiske moderne grønlandske kultur. Den mangfoldige grønlandske kultur vil blomstre og stå stærkere og den inter-generationelle videns- og erfaringsoverførelse vil udføres i familier og i mellem fastboende og tilflyttere.

Nogle turister efterspørger det ægte oprindelige Grønland og dette kan imødekommes ved at lokale turistoperatører tilbyder oplevelseselementer der er baseret på både Inuit kulturen og den moderne grønlandske kultur. Der er et ønske om at rumme både de konservative og moderne i fortællingerne om Grønland, både markedsføringsmæssigt og i oplevelsestilbud. De nye fortællinger skal blomstre, med udgangspunkt i rødderne.

Dog er der et misbehag ved at udenlandske mediefolk fremstiller Grønland og befolkningen som de ædle vilde efterkommere af Inuitkulturen. Der er et ønske om at udenlandske medier fremstiller et mere mangfoldigt billede af dagens Grønland.

Den lokale grønlandske kultur

Et ønskeligt fremtidsscenario beskriver en udvikling, hvor det økonomiske indtægtsbehov imødekommes i harmoni med grønlandske kulturelle værdier og traditioner. Udefrakommende investorer og turismeaktører vil indtage en aktiv rolle. Internationale turismekoncepter vil blive indført, men autentiske grønlandske turismekoncepter bliver præfereret af både lokale og udefrakommende turismeoperatører og kommende turister. Udefrakommende turistoperatører integrerer og rodfæster deres turistaktiviteter i lokalsamfundet og anerkender de kulturelle værdier.

13) Styrkelse af den mangfoldige grønlandske kultur

Der er en fælles interesse i at anvende og styrke den grønlandske kultur, både den oprindelige Inuitkultur og den moderne grønlandske kultur i turisterhvervet, uagtet turisterhvervet.

Inuitkulturen skal være et fag i folkeskolen og læringsmålene er både øget viden om og praksiskunnen i nogle af Inuitkulturens vigtigste overlevelsesfærdigheder, såsom anvendelsen af sæl og qajaq og færdigheder i tilberedning af lokale råvarer i form af rygning og tørring. Elementer fra Inuitkulturen bliver anset som oplagte oplevelsestilbud til både lokale og turister. Der blev ligeledes udtrykt ønske om at indføre (husky) slædehunde og hundeslædekørsel i Nuuk.

14) Skindsystuer

I 2035 er der etableret flere populære skindsystuer og der er høj efterspørgsel på skindtøj til dagligdagsbrug. Traditionelle tilberedningsmetoder og færdigheder i skindsyning er revitaliseret i samarbejde med Inuitfrænder i Canada. Der vil fortsat være syning af nationaldragter.

15) Kunstnere og kulturaktører bliver nøgleaktører i turisterhvervet

Ofte kontaktes kulturforeninger af turistoperatører som forespørger om foreningen kan formidle den grønlandske kultur overfor turistgrupper. Dette skal der naturligvis betales for, hver gang. Kulturforeninger har trange kår i forvejen og har brug for gensidigt givende samarbejder.

Der er fælles enighed i at eksisterende kulturinstitutioner, kulturaktører og kunstnere skal inddrages på en struktureret måde i turismeudviklingen. Der skal laves flere teaterforestillinger, flere kunststillinger, flere historiefortællingsaftner, flere madevents mv. for både turister og lokale. Kunstnere kan medvirke i udvikling af skilte og andre former for oplysningsprodukter.

Kolonihavnen anses for et oplagt kultursamlingssted og der er et ønske om et nyt Visitor Center, hvor de mange turistaktiviteter annonceres og stedet kan ligeledes bruges til kulturelle events.

Opretholdelsen af kulturelle elementer og det grønlandske sprog kræver at beskyttende foranstaltninger anvendes. Der opfordres til at der via lovgivning og certificeringer sikres kulturbaseret udvikling.

16) Turisme som fag og flere turismeuddannelser

Hvis de kommende generationer skal slå rødder i turisterhvervet, skal turismefag indføres i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne. Der skal også udvikles flere turismeuddannelser med bl.a. læren om produktudvikling, planlægning og logistik mv. for at sikre at ungdommen indtager vigtige positioner i turismesektoren.

Dertil skal turistaktører udføre flere tiltag med videns- og erfaringsoverførsel mellem de ældre og yngre turistoperatører for at sikre kontinuitet i veletableret turismekapacitet.

17) Samfundsdialog om hvordan nye strømninger påvirker lokale leveformer

Nogle er mere positivt stemte og åbne overfor nye (erhvervs)muligheder, mens andre ønsker at værne om de eksisterende leveformer og revitalisere nogle kulturelle værdier og traditioner. Uanset om man er tilhænger af det ene eller det andet, så er der udbredt enighed i at brugen af naturen fortsat vil være en naturlig del af leveformen.

Med de nye globale strømninger som nye erhvervs muligheder og nye vejrforhold, skal det grønlandske samfund være afklaret med sig selv, som et land og som et folk, hvad det er klar til at give afkald på og hvad der skal gøres for at bevare vigtige dele af kulturen, leveformerne og naturforhold. Der er et presserende behov for en samfundsdialog om hvordan nye udefrakommende strømninger påvirker leveforhold og hvordan befolkningen skal forholde sig til disse.

Det lokale fangst- og fiskerierhverv

Et udbredt ønskescenarie er at det lokale fangst- og fiskerierhverv fortsat er et betydningsfuldt kulturbaseret erhverv i Nuuk år 2035. Under begge workshops blev der udtalt et udbredt ønske om at fangst- og fiskeriområder respekteres og ikke udsættes for forstyrrelser af turistaktiviteter.

18) Professionelle strukturelle forhold styrker det lokale fangst- og fiskerierhverv

Ønskescenariet er at der er fundet en struktur og forbedret rammevilkår, som støtter fangst- og fiskerierhvervet. Forbedret strukturelle forhold, med bl.a. et professionelt og veterinær-godkendt indhandlingssted vil styrke det lokale fanger- og fiskerierhverv og gøre det attraktivt for yngre generationer. Faciliteten ønskes placeret på grunden overfor nuværende bræt. Et professionelt indhandlingssted til grov forarbejdning af friske råvarer vil understøtte udviklingen af samhandelsaftaler med lokale spisesteder, som prioriterer menukort med sæsonpræget grønlandske madretter.

Et fremtidsscenarie er at fastboende grønlændere og lokale tilflyttere der i dag præfererer at spise internationale madretter eller er opvokset med ikke-grønlandske madretter, finder det værdifuldt og attraktivt at spise genindførte grønlandske madretter i 2035. Selvfølgelig vil der være internationale madretter, men retter baseret på lokale råvarer er foretrukne.

Der er et stort udviklingspotentiale i madturisme, og fiskeri- og fangsterhvervet bliver en velanset vigtig partner i udviklingen af dette. Et andet mulighedsscenarie er at lokale fiskere- og fangere leverer råvarer til krydstogtskibene, og lokale kokke serverer grønlandske madretter ombord på

krydstogtskibene. Tredje mulighedsscenarier er at det lokale kystnære fiskeri- og fangererhverv indgår i nye handelssamarbejder som drager nytte af de nye eksportmuligheder som vil opstå når den internationale lufthavn i Nuuk kommer i drift.

19) Øget ligeværdigt samarbejde med fisker- og fangerne

Der vil være plads og respekt til de forskellige erhverv og der vil findes konstruktive løsninger, så intet erhverv begrænses på grund af et andet prioriteret erhverv. Der er og vil altid være en dyb respekt for fiskeri- og fangsttraditionerne og trods udvikling og nye leveformer vil fangst og fiskeri fortsat være en naturlig del af de fastboendes leveformer.

Erhvervsfisker- og fangerne har en dyrebar viden om naturen og traditionelle brugsformer. Nogle nye turoperatører spørger indtil f.eks. hvalernes opholdssteder for at udvikle hvalsafari. Men når fangerne beder om betaling for den delte dyrebare viden, vender operatørerne ryggen til. Dette er uacceptabel og der skal udvikles professionelle, gensidige og ligeværdige samarbejdsrelationer.

20) Kommunens fiskeplan

Den årelange planlægning af kommunens fiskeplan er implementeret inden 2035.

Klimaændringer

21) Øget forbrug af lokale fødevarer

I den globale klimadiskussion og nordiske forum appelleres der til øget forbrug af lokale fødevarer og mindre import af langvejstransporteret (med CO₂-udslip) fødevarer. Disse strømninger vil styrke den grønlandske madtradition og brugen af lokale råvarer. Mindre havis og helårsturisme

Førhen kunne man ikke besejle Kapisillit året rundt pga. vinterhavis. Men i dag kan Kapisillit besejles året rundt, hvilket betyder, at der kan udvikles helårsturisme. Fremtidsscenariet er at helårsturisme i Kapisillit og fjorden bliver trækplaster for at udvikle helårsturisme i byen Nuuk.

Bæredygtig og regenererende erhvervsudvikling

Hensynsfuld brug af natur og kultur kan forstås på mange måder. Nogle ønsker at den relativ uberørte natur skal bevares og turismen derfor skal begrænses og hvor man f.eks. udfører naturoprydningprojekter med turister. Andre aktører ønsker at indføre nye turistaktiviteter og ser mange potentialer i naturbrug og ressourceudnyttelse og har fokus på produktudvikling med inspiration fra andre lande.

I de nuancerede gruppedialoger blev mulighedsscenarier formuleret med særlig fokus på en balance mellem udnyttelse og bevarelse af natur- og kulturforhold.

22) Ikke kun bæredygtig men også regenererende

Turismen skal ikke kun udvikles på en bæredygtig måde, med fokus på skånsom ressourceudnyttelse, jobskabelse og nye indtjeningsmuligheder. Turismen skal også virke regenererende på både kulturen og naturen. F.eks. kan turisterhvervet anvende genindførte revitaliserede kulturelle værdier og traditioner fra Inuitkulturen. I forhold til naturen og naturressourcer kan turismeoperatører arrangere naturgenopretningsprojekter med turister.

23) Dyr rejsedestination målrettet adventureturister

Grønland har et stort fødekammer både til havs og lands, så derfor skal der passes på naturen. Det skal derfor være dyrt at rejse til landet. På den måde undgår vi masseturisme og tiltrækker den segmentgruppe vi ønsker – adventureturister der er natur- og kulturvenlige.

Trusselscenarier

Den lokale turisme

24) Manglende regulering, koordinering og oversigt over turistaktiviteter

Flere af deltagerne udtrykte bekymring over at den nuværende situation med manglende regulering og kontrol over de hastigt stigende turistaktiviteter, som bl.a. udføres af ikke grønlandkyndige udefrakommende operatører. Manglende fælles koordinering fører til sammenstød af forskellige aktiviteter i bestemte land- eller fjordområder. En manglende offentlig tilgængelig oversigt skaber uventede situationer. Manglende regulering og overvågning af de hastigt stigende turistaktiviteter blev omtalt som risikable og at det kun er et spørgsmål om tid, så vil der opstå miljøforurenende ulykker og i værste tilfælde personskader.

25) Åbning af landet til udenlandske investorer

Der blev udtryk at det opleves som at Grønland åbnes mere op for udenlandske investorer og udefrakommende aktører inviteres til "et stort tag selv-bord". På begge workshops blev ønsket om øget regulering, begrænsning og kontrol af turistaktiviteter italesat gentagende gange og med forskellige konkrete forslag såsom; afgiftsindførsel, zoneinddeling af landet, fælles koordineret udvikling.

Og der blev opfordret til at aktører i de forskellige samfundsniveauer skal forholde sig mere kritisk til globale strømninger og hvordan lokalsamfund og leveformer påvirkes af disse udefrakommende strømninger.

26) Lokalforankring eller tilskuer til udviklingen

Hvis den kommende turismelovgivning ikke prioriterer forankring af turisterhvervet i form af lokalt ejerskab, så gives udviklingsmulighederne til udenlandske investorer og aktører som kommer med deres internationale koncepter og løber afsted med fortjenesten. Hvis det bliver scenariet, kommer turisterhvervet til at skabe afmagt hos den lokale grønlandske befolkning da, de vil komme i en tilskuerposition til en hastig udvikling styret af udefrakommende drivkræfter.

At der udtrykkes ønske om lokalforankret turisterhverv er ikke det samme som er være ugæstfri og modvillig mod udenlandske aktører. Det er et udtryk for at der er et ønske om at der værnes om naturen, miljøet og den grønlandske kultur. Og et ønske om at turismen skal være til gavn for Grønland og de fastboende. Turisterhvervet skal bidrage til det gode liv i lokalsamfundet. Der blev refereret til at dette ikke er et særligt grønlandsk ønske, og at tilsvarende ønsker om lokalforankring og meningsfuld turisme er en tendens i mange andre lande.

27) Hastigt udviklingstempo vil risikere at skubbe lokalforankring til side

Udviklingstempoet blev omtalt med delte meninger. Nogle appellerede til hurtig kapacitetsudvikling, gerne i samarbejde med udenlandske investorer, så Nuuk-destinationen kan stå klar til at modtage de forventede mange turister når den nye internationale lufthavn står klar. Andre appellerede til forsigtig og tilpasset udviklingstempo, hvor man via lovgivning sikrer lokalforankring og gode rammevilkår for fastboende grønlandere. Udviklingstempoet bør justeres, så disse modsatrettede ønsker og behov balanceres.

Den lokale grønlandske kultur

28) Fra et flovt folk til et stolt folk

I kulturdialogen blev negative sider også omtalt. Nogle grønlandere er flove over deres kulturelle identitet og det at være grønlander og søger anerkendelse af udefrakommende. Hvis disse grønlandere forlader denne negative selvopfattelse, så vil der opstå selvrespekt og indsigt i den grønlandske kultur vil blomstre. I stedet for intern splittelse er det et ønske at lokale fastboende grønlandere udvikler gensidig tillid til hinanden og opretter konstruktive samarbejdsrelationer.

Sideløbende med en opbygning af et stærkt og stolt folk, er det fortsat vigtigt med udsyn, da Grønland ikke er verdens navle.

29) Unikke husflidsprodukter eller masseproduceret souvenirs

Kunstnere der udfører unikke håndlavet kunstværker og husflidsprodukter arbejder under ringe og usunde rammevilkår som er til fare for bevarelsen af og udvikling af kvalitetsrige kunst- og kulturprodukter. Trusselscenariet er at masseproduceret billig souvenirs fra østen vælges, hvis grønlandske kunstnere ikke anerkendes, støttes og integreres i turisterhvervet.

Det lokale fangst- og fiskerierhverv

30) Fangst- og fiskerikvoter og forbud kan have utilsigtede følgekonskvenser

Man skal være opmærksom på hvad fiske- og fangstkvoter og periodevis forbud kan få af følgekonskvenser på de kulturelle spisevaner. Unge lærer ikke at spise de fredet arter. F.eks. kender mange unge ikke til edderfuglen eller pukkelhvaler og har ikke smagt dem, da de har været fredet i en årrække.

31) Fra fangererhverv til hellefiskeri og hvad nu?

Mange fangere er flyttet fra fangererhvervet til hellefiskeri på kort tid, og kommer vi nu til at se at lokale fiskere, eller deres efterkommere, fravælger fiskerierhvervet og tilvælger turisterhvervet? Når vi vælger vores ny vej, så "drukner" det vi fravælger. Vi har allerede set, at vi nemt kan forlade vores traditionelle leveform. Udefrakommende strømninger trænger nemt ind i hverdagslivet, men hvordan kan vi denne gang være bedre til at tilpasse de ændrede forhold til vores kulturelle værdier og ønskede leveform(er)?

Mange udmeldte at der ikke skal sættes på turisterhvervet som landets kommende bærende erhverv. Turisterhvervet skal være et supplement til hovederhvervet fiskeri og skal derfor udføres på en natur- og miljømæssig skånsom måde. For hvis turisterhvervet ikke slår til, så vil vi ikke formå at overleve ved at spise vores få tjente kroner og ører. Og hvis vi ikke længere har den rene natur, så har vi intet at overleve på.

Bagsiden af den hastige udvikling i Nuuk er at nogle ungdomsgrupper ikke kommer ud i naturen. Kommer ikke på jagt, fiskeri og bærplukning. Unge befolkningsgrupper der ikke har mulighed for at lære at hente forråd i naturen, er et opmærksomhedspunkt, som der skal tages hånd om.

32) Vi ejer ikke, men låner brugsretten til land- og fjordområder

Nogle grønlandske familier mener at de har hævd på et bestemt land- eller fjordområde, fordi de i generationer har kommet til det yndede område for at indsamle madforråd. I andre områder udføres der nye turistaktiviteter og hvor nogle, både udefrakommende og lokale, turistoperatører opfører sig som ejere eller havende første ret til brugen af disse land- og fjordområder. Denne form for ejerbetonet omgang i naturen, harmonerer ikke med princippet om kollektivt fælles ejerskab af landet og naturressourcerne.

Alle, både de udefrakommende og lokale brugere af naturen bør deltage i en samfundsdialog om hvordan princippet om kollektivt fællesejje af landet og dets naturressourcer skal forstås og efterleves, for ellers får brugerne af naturressourcerne ikke en fælles forståelse, fælles tilgang og fælles accepterede omgangsformer.

Hvis turisterhvervet brug af naturressourcer (Land- og fjordområder) prioriteres og vægtes højere end de oprindelige folks brug af naturen til traditionelle aktiviteter, så er der risiko for at elementer fra den oprindelige Inuitkultur tilsidesættes og i værste fald efterlades og går tabt. Der er behov for en samfundsdialog om hvordan ILO's konvention 169 om Oprindelige Folks rettigheder skal forstås og efterleves, når der skal træffes beslutninger om brugen af naturressourcer og når Oprindelige Folks leveformer påvirkes af ændrede brugsformer og øvrige forandringer. (Lokale fangere og fiskere og andre lokale hvis leveform eller erhvervspraksis er baseret på elementer fra den Oprindelige Inuitkultur).

33) Mangel på gensidige hensyn vil skabe interessekonflikter

Nogle ser gode muligheder i at skabe synergieffekt og samarbejdsrelationer mellem det lokale fisker- og fangererhverv og turisterhvervet. Begge erhverv anvender samme ressourcegrundlag, og hvis ressourcebrugen ikke koordineres hensynsfuldt, vil der nemt opstå interessekonflikter. Kunsten bliver at tilrettelægge de forskellige aktiviteter så der skabes god sameksistens mellem de oprindelige og kulturbærende brugere og de nye turistoperatører.

Valget af interessenter, i en involveringsproces, skal være alle som er berørt/vil blive påvirket af udviklingstiltaget, og derfor har en andel i tiltaget. Nye initiativtagere/iværksættere er vigtige, men berørte parter er lige så vigtige i en involverende udviklingsproces.

34) Søværnets unødvendig sejlads i fjorden

Søværnets skibe udfører støjforurening som kan skabe forstyrrelser på havdyr. Da der ikke er (værne)årsag til søværnets sejlads i Nuup Kangerlua, bør dette stoppes.

Klimaændringer

Der blev ikke formuleret trusselscenarier omkring klimaændringer.

Bæredygtig erhvervsudvikling

35) Affald i naturen

De stigende turistaktiviteter efterlader affald på forskelligvis og i forskellige mængder. Lige fra toiletpapir langs vandreruter og ballastvand fra krydstogtskibe, til CO₂-udslip fra både fly- og skibstrafik. Dertil er der underudviklet kommunal infrastruktur, hvor flere bosteder hverken har standardiseret miljøvenlig affaldshåndtering eller kloakering og lokumsposer afskaffes på primitiv maner. Der er et udbredt ønske om at alle aktører skal forsøge at begrænse affaldsproduktion og øget brug af afbødende foranstaltninger og at affaldshåndtering skal ske på en miljøvenlig måde.

3.1. SAMMENFATNING AF FREMTIDSSCENARIER

Workshoppens design

Designet dækkede flere behov: Deltagerne nævnte at det var tiltrængt med de tværgående dialoger med sammensatte emner, da det skabte en ny, nuanceret og holistisk dialog. Sproghensynet hvor deltagerne kunne tale deres præfereret sprog skabte livlig deltagelse og flow i dialogen. Mødetiden

var kort og flere opfordrede til at der bliver afholdt flere tilsvarende tværgående samfundsdialoger, også i andre bosteder.

Den lokale turisme

Med lov skal turismeudvikling styres og lokalforankres: Turismeloven skal sikre lokalforankret autentisk turisme. Med udgangspunkt i turismeloven reguleres turistaktiviteter så de udføres på en sikker og natur- og kulturvenlig måde. Loven sikrer styring af udviklingen, og tilsynsmyndigheden udfører tilsyn af turistaktiviteter, for at mindske risikable forhold.

Afgifter: Forskellige afgiftsformer skal indføres til brug for udvikling af og genoprettelse af infrastruktur, kultur og natur.

Holistisk og ligeværdig tilgang: Turismeudvikling skal anvende en holistisk tilgang, hvor de økonomiske, natur- og miljømæssige, sociale og kulturelle hensyn behandles ligeværdigt. Turismeudviklingen balancerer mellem kulturbevaring og kulturudvikling, samt naturbevaring og naturudnyttelse. På den måde skabes et turisterhverv der fremmer sunde miljøer og skaber gode liv.

Udenlandske investorer og lokale ejere: Kapacitetsudvikling med udenlandsk investering er nødvendig og bydes velkommen, samtidig skal der skabes gode rammevilkår bl.a. i form af lånemuligheder til fastboende grønlændere for, også, at skabe lokale turisterhverv. Aktører på alle niveauer skal forholde sig kritisk til hvordan nye strømninger påvirker lokalsamfundet.

Justeret udviklingstempo: Udenlandske investorer står klar til at deltage i kapacitetsudvikling af turistsektoren, lokale interesserede efterlyser flere støttende rammevilkår for at sikre lokale turisterhverv. Udviklingstempoet bør justeres, så disse modsatrettede ønsker og behov balanceres.

Spredt udvikling: Spred turiststrømmen ud i landet for at undgå turistboom og masseturisme i småsamfundene. Spred indtjeningen ud til mange, så det bliver til gavn for lokalsamfundet.

Landsorganisation for turisme: Turismeaktører bør oprette en landsorganisation for turismeoperatører for at sikre et samfundsintegreret turisterhverv. En landsorganisation med underliggende lokalafdelinger der rummer og koordinere forskellige aktørers interesser og behov. Organisationens har både én fælles stemme og flere stemmer, afhængig af situationen.

Koordineret årshjul/oversigt: Der skal udvikles et velkoordineret årshjul med forskellige turistaktiviteter, som sikrer god sameksistens mellem forskellige naturbrugere og erhvervsaktiviteter. Turistaktiviteter skal tilrettelægges ud fra sæsonernes vejrforhold med henblik på at skabe helårsturisme. Årshjulet/Oversigten er offentlig tilgængeligt, så alle kan danne sig et overblik over hvor og hvornår turistaktiviteter udføres. Dette er også af sikkerhedsmæssige hensyn.

Arbejdsgrupper til regulering af krydstogtaktiviteter og andre aktiviteter: Koordinering og regulering af krydstogtturisme og andre turismeaktiviteter udføres i samråd med forskellige aktører, for at sikre god sameksistens og en natur- og kulturvenlig turisme. Myndigheder nedsætter arbejdsgrupper på tværs af relevante ressortområder og relevante interesseorganisationer og relevante aktører.

Zoneinddeling og kortlægning: For at sikre en natur- og kulturvenlig turisme er antallet af turistaktiviteter begrænset og færdselsområder indskrænket. Blandt andet i form af zoneinddeling af landet, hvor der udpeges a) zoner til turistaktiviteter, b) zoner der friholdes for turistaktiviteter og c) zoner til multiaktiviteter med god sameksistens mellem forskellige ressourcebrugere. Dertil er d) lokales brug af yndet land- og fjordområder til traditionelle aktiviteter kortlagt og beskrevet. Kortlægningsarbejdet med beskrivelser af zonerne udføres med bred interessentinvolvering. Kortlægningen af de forskellige zoner kan bruges i kommunale forvaltningsplaner.

Arbejdsgrupper til formidlingsmanualer: Det anbefales at der oprettes arbejdsgrupper bestående af videns personer til udarbejdelse af formidlingsmanualer. Dette for at sikre autentiske og kvalitetsrige oplysninger om kulturen, naturen og miljøet.

Kompetenceopbygning: Der skal oprettes turismefag og flere turismeuddannelser som f.eks. logistik for at sikre at den grønlandske ungdom kompetent indtager vigtige positioner i turismeudviklingen. Der udføres videns- og erfaringsoverførsel mellem ældre og yngre turistoperatører for at skabe kontinuitet i veletableret turismekapacitet.

Den lokale grønlandske kultur

Kulturbeskyttende foranstaltninger og certificeringskoncepter: Anvend foranstaltninger for at styrke både Inuitkulturen og den moderne grønlandske kultur. Indfør certificeringskoncepter for at støtte brugen af autentiske kulturbærere i udviklingen af et kulturbaseret turisterhverv. Dette skal praktiseres på en måde hvor det ikke bliver til en etnisk problemstilling.

Kultursektoren integreres i turisterhvervet: Der etableres professionelle samarbejdsaftaler med betalingsordninger mellem kultursektoren og turisterhvervet. Kulturinstitutioner, kulturforeninger, kulturaktører og kunstnere udvikler flere og nye oplevelsestilbud med udgangspunkt i både Inuitkulturen og den moderne grønlandske kultur. Både turister og lokale nyder disse oplevelsestilbud. Den mangfoldige kultur styrkes og blomstrer, fordi kultursektoren er integreret i turisterhvervet. Det kulturbaserede turisterhverv styrker befolkning som et stolt folk med en stærk kultur.

Samlingssteder og samlingsbygning: Brug kolonihavnen som et kultursamlingssted og opret et Visitor Center, hvor turistaktiviteter annonceres.

Skindsystemer og skindtøj: Der er et ønske om at der oprettes flere skindsystemer med gode rammevilkår for at styrke bevarelsen af nationaldragten og støtte udviklingen af skindtøj til hverdagsbrug. Supplerende støtteordninger sikre revitalisering af traditionelle færdigheder i skindbehandling og skindsyning. Evt. i samarbejde med Inuitfrænder fra Canada.

Unikke husflidsprodukter eller masseproduceret souvenirs: Kunstnere der udfører unikke håndlavet kunstværker og husflidsprodukter skal anerkendes og deres rammevilkår forbedres. Husflidsprodukter efterspørges af både lokale og turister og i 2035 vil de fortsat være af høj kulturbetydning for både lokalbefolkningen og turister. Ellers risikere man at fremtidens souvenirbutikker må importere masseproduceret billig souvenirs fra østen.

Inuitkulturen som skolefag: Inuitkulturen skal være et fag i folkeskolen og læringsmålene er både øget kendskab til og praksiskunnen i nogle af Inuitkulturens vigtigste overlevelsesfærdigheder, såsom anvendelsen af qajaq og tilberedning af sæl og andre råvarer i form af rygning og tørring. Det er vigtigt at styrke ungdommens identitet med udgangspunkt i rødderne.

Derudover er der et ønske om at indføre (husky) slædehunde og hundeslædekørsel i Nuuk.

Samfundsdialog om ønskelig leveform(er): Med de nye erhvervs muligheder skal det grønlandske samfund være afklaret med sig selv, som et land og som et folk, om hvad det er klar til at give afkald på og hvad der skal gøres for at bevare vigtige dele af kulturen, leveformerne og naturforhold. Der skal derfor afholdes flere samfundsdialoger om dette for at finde fælles indsatsområder.

Det lokale fangst- og fiskerierhverv

Opløftende strukturelle forhold: Det lokale fangst- og fiskerierhverv skal ligesom kultursektoren integreres i turisterhvervet som en vigtig medspiller. Der skal oprettes ligeværdige

samarbejdsrelationer med betalingsordninger. Både kultursektoren og fangst- og fiskerierhvervet får forbedret strukturelle forhold som understøtter og styrker deres virke og udviklingsmuligheder. Der oprettes et professionelt og veterinærgodkendt indhandlingssted til grov forarbejdning af friske råvarer. De forbedret strukturelle forhold gør erhvervet attraktivt for yngre generationer og forholdene vil understøtte stabile samhandelsaftaler med spisesteder og det lokale fiskeri- og fangsterhvervet spiller en vigtig rolle i udviklingen af madturisme og revitalisering af traditionelle madretter. Erhvervet kan levere råvarer til krydstogtskibene, og lokale kokke kan tilberede og servere grønlandske madretter ombord. Der kan ydermere udvikles nye fiskehandelsaftaler baseret på flyeksport når den internationale lufthavn kommer i drift.

Klimaændringer

Lokalproduceret fødevarer fremfor importeret: Lokalsamfundet skal tage aktiv del i den globale klimadiskussion om mindre import af langvejsfragtet fødevarer (transport med CO2-udslip) og reagere ved at foretrækker klimavenlig lokalproduceret madvarer eller lokale råvarer fra det nye professionelle bræt.

Konstruktive tilpasningsløsninger: Ændret lokale vejrfold som mindre havis åbner op for helårssejllads og mulighed for at udvikle helårsturisme i Kapisillit. Sådanne konstruktive tilpasningsmuligheder skal opdyrkes.

Bæredygtig og regenererende erhvervsudvikling

Udnyttelse og genopretning af natur og kultur: Turismen skal ikke kun udvikles på en bæredygtig måde, med fokus på skånsom ressourceudnyttelse, jobskabelse og nye indtjeningsmuligheder. Turismen skal også virke regenererende på både kulturen og naturen. F.eks. kan turisterhvervet anvende genindførte og revitaliserede kulturelle værdier og traditioner fra Inuitkulturen i oplevelsestilbud. I forhold til naturen og naturressourcer kan turismeoperatører arrangerer naturgenopretningsprojekter med turister.

Flere nye samfundsdialoger

Der skal afholdes nye samfundsdialoger om:

- 1) hvordan udefrakommende strømninger påvirker lokale leveforhold og hvad der skal gøres for at bevare vigtige dele af kulturen, leveformerne og naturforhold.
- 2) hvordan man skal forholde sig til land- og fjordområder der er yndet brugsområdet af lokale oprindelige brugere, hvis disse områder kommer i spil til turistaktiviteter.
- 3) hvordan princippet om kollektivt fælles eje af landet og dets naturressourcer skal forstås og efterleves, for ellers får brugerne af naturressourcerne ikke en fælles forståelse, fælles tilgang og fælles accepterede omgangsformer.
- 4) hvordan Oprindelige Folks rettigheder (ILO-konvention 169) skal forstås og efterleves, når der skal træffes beslutninger om brug af naturressourcer, som vil få følgekonskvenser på oprindelige folks leveformer - De lokale fangere og fiskere eller andre lokale grønlandere, hvis leveformer eller erhvervspraksis er baseret på elementer fra den Oprindelige Inuitkultur.

4. KONKLUSION

Forskningsaktiviteten med fremtidsworkshop blev af hovedparten af deltagerne omtalt som tiltrængte og vellykkede fordi det bestod af et nyt design med;

- Sammensatte grupper på tværs af samfundsområder

- Sproghensyn hvor deltagerne kunne tale på deres præfereret sprog
- Ny og anderledes sammensætning af samtaleemner
- Fokus på gruppedialogen og ingen tidskrævende fremlæggelser

Resultaterne fra de to workshops er mangfoldige;

- Den livlige og nuanceret gruppedialog er et fint resultat i sig selv
- Deltagerne delte deres erfaringer og viden i gruppedialogen. De lod deres forskellige indsigter, erfaringer og interesser mødes, og med dette blev der skabt nuanceret forståelser, kreative ideer og brede løsningsforslag. Dertil blev der dannet nye bekendtskaber og nye spirende samarbejdsrelationer.
- De 35 formuleret fremtidsscenarier er både holistiske og enkelte, abstrakte og konkrete.

Deltagerne skal derfor have stort tak deres livlige deltagelse og værdifulde bidrag. KNRs radiojournalist Frederik Lund skal ligeledes have mange tak for at dække workshops forløbet med to radiointerviews. Fem deltagere fra workshoppen medvirkede i radiointerviewene og med deres markante budskaber var de med til at skabe et samfundsrelevant radioindslag.

Sidst men ikke mindst takkes med-facilitatorerne Evi Kreutzmann, Sørine Steenholdt og Thora M. Hansen for at facilitere gruppedialogerne på en rummelig og dialogfremmende måde.